

УДК: 311.21: 005.216

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ

Н.А.Головач,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри статистики та економетрії,

Київський національний торговельно-економічний університет

К.В.Захожай,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів та кредиту,

ДВНЗ “Київський університет управління та підприємництва”

Анотація

У статті висвітлені основні принципи формування комплексу завдань управління, вирішення яких здійснюється з використанням методології статистичного дослідження. Публікація містить базу теоретичних засад та методичного забезпечення статистичного аналізу як інструменту обґрунтування управлінських рішень

Ключові слова: статистичне забезпечення управління, кредитна діяльність, передумови формування, методичне забезпечення, результати аналізу, управлінські рішення

Аннотация

В статье отражены основные принципы формирования комплекса заданий управления, решение которых осуществляется при использовании методологии статистического исследования. Публикация содержит базу теоретических принципов и методического обеспечения статистического анализа как инструмента обоснования управленческих решений

Ключевые слова: статистическое обеспечение управления, кредитная деятельность, предпосылки формирования, методическое обеспечение, результаты анализа, управленческие решения

Annotation

In the article basic principles of forming of complex of tasks are reflected managements the decision of which is carried out at the use of methodology of statistical research. A publication contains the base of theoretical principles and methodical providing of statistical analysis as an instrument of ground of administrative decisions

Keywords: statistical providing of management, credit activity, forming pre-conditions, methodical providing, results of analysis, administrative decisions

Вступ

Необхідною умовою забезпечення ефективного управління є наявність інформації про кількісну характеристику об'єктів управління в поєднанні з якісним змістом, передусім – тенденціями розвитку під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Ці завдання вирішуються на основі статистичного аналізу економічних процесів на принципах системного підходу, що створює умови оптимізації як структурних частин економічної системи, так і економіки в цілому.

Для виконання цих завдань необхідна підготовка фахівців в галузі комплексного використання методології статистичного аналізу при вирішенні завдань управління на різних рівнях організації і регулювання національної економіки, у тому числі – кредитної системи.

Постановка задачі

Важливою передумовою інноваційного розвитку є формування фінансових, у тому числі кредитних ресурсів.

Управління цим процесом тісно пов'язане з інформаційно-аналітичною діяльністю щодо збирання, накопичення, обробки, аналізу і передачі інформації, необхідної учасникам інноваційного процесу – державі та суб'єктам господарювання. Невід'ємною складовою цієї роботи є комплексне використання статистичних методів у вирішенні завдань управління економікою.

Результати дослідження

Побудована за загальними принципами статистичного забезпечення управління (СЗУ) стосовно кредитної діяльності банків, ця система формує інформацію щодо механізму розвитку під впливом основних чинників.

Методологія статистичного аналізу дозволяє перевести багато проблем управління в площину кількісного відображення з якісним змістом на основі реальної інформації відповідно до потреб користувачів [4].

Передумови СЗУ кредитною діяльністю комерційних банків включають [3]:

- визначення сутності та мети управління кредитною діяльністю банків, шляхи досягнення мети;
- принципи кредитування (строковість, забезпечення позик, платність та ін.) і завдання статистичного аналізу;
- інформаційне забезпечення статистичного аналізу (дані офіційної статистики, відомчої статистики, вибіркового обстеження і опитувань споживачів щодо оцінювання споживчих якостей послуг, ступеня і характеру незадоволеного попиту, перспектив розвитку тощо);
- чинники, що визначають кредитну діяльність: внутрібанківське та зовнішнє середовище, чинники неефективної кредитної діяльності;
- групування кредитної діяльності за позичальниками, строками надання позик, їх забезпеченням та ступенем ризику тощо;
- систему показників кредитної діяльності банків.

Теоретико-методологічні засади є базою методичного забезпечення аналізу кредитної діяльності банків у формі прийомів та методів дослідження на основі обчислення та аналізу даних.

Методична складова СЗУ кредитною діяльністю включає принципи і методи використання статистичних моделей щодо тенденцій, пропорційності, збалансованості та ефективності розвитку, ризиків тощо [2].

Основні напрями кредитної діяльності та можливі методи їх статистичного аналізу наведені в табл. 1.

Результати аналізу мають характеризувати ступінь відповідності параметрів кредитної системи поставленим цілям і встановленим критеріям, резерви підвищення результативності управління.

Наступним етапом СЗУ є використання результатів статистичного аналізу для обґрунтування управлінських рішень.

Таблиця 1

**Напрями та методи статистичного аналізу
кредитної діяльності банків**

№ з/п	Основні складові кредитної діяльності банків	Напрями і методи статистичного аналізу
1	2	3
1	Оборотність кредитної маси	Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку залишків позик, кредитового обороту, швидкості та часу оборотності; відсоткових кредитних ставок; факторний аналіз динаміки індексним методом; аналіз взаємозв'язків
2	Формування та розподіл кредитних ресурсів	Аналіз статистики та динаміки балансових міжрегіональних та інших зв'язків щодо формування кредитних ресурсів та їх розподілу (використання) на основі відповідних коефіцієнтів, прогнозування цих зв'язків
3	Пропорційність розподілу та використання кредитів у макро-, мезо- та мікросередовищі, включаючи внутрібанківське	Аналіз пропорційності розподілу і використання кредитних ресурсів за регіональними установами банків, видами економічної діяльності та іншими розподілами у взаємозв'язку з показниками банківської діяльності та іншими чинниками соціально-економічного розвитку. Моделі та характеристики: коефіцієнти локалізації, концентрації, криві Лоренца, їх статика та динаміка
4	Ризик кредитної діяльності	Аналіз ризиків банківської (кредитної) діяльності під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, а також відповідно до встановлених нормативів (тенденції розвитку, індексний аналіз)
5	Попит і пропозиція кредитів	Аналіз стану та розвитку ринку банківських кредитів в розподілі за сегментами ринку та відповідно до встановлених критеріїв, зокрема з врахуванням кредитоспроможності клієнтів банку, їх рейтингу на ринку

1	2	3
6	Ефективність кредитної діяльності банків	Аналіз ефективності кредитної діяльності банків; факторний аналіз динаміки прибутку та прибутковості кредитних операцій в розподілах, притаманних цій діяльності на макро-, мезо-, та мікрорівнях управління. Аналіз ефективності структурної трансформації та кредитної політики банківського сектору

Зрозуміло, що одна публікація не може вмістити повний спектр цих рішень. Тому в табл. 2 наведено лише приклад напрямів їх розробки у взаємозв'язку з результатами аналізу.

Таблиця 2

Напрями розробки управлінських рішень за результатами статистичного аналізу ринку банківських кредитів

Результати статистичного аналізу	Напрями розробки управлінських рішень
1	2
1. Аналіз інтенсивності й тенденцій розвитку	Розробка заходів з урахуванням кон'юнктури ринку банківських послуг та прогнозу цього ринку з метою підвищення ефективності банківської кредитної діяльності і повнішого задоволення потреб економіки в кредитах. Розробка заходів з додержання нормативів діяльності банків. Обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення оціночних показників банківської діяльності
2. Індексний аналіз прибутковості кредитних операцій	Розробка заходів щодо зростання ефективності структурної політики банків стосовно розміщення кредитних ресурсів і підвищення ефективності діяльності окремих установ банків
3. Аналіз пропорційності банківської діяльності	Розробка заходів щодо підвищення ефективності пропорційності розподілу за установами банку активів та кредитних ресурсів з метою збільшення прибутковості кредитної діяльності
4. Статистичний аналіз взаємозв'язків з кредитної діяльності з чинниками внутрішньобанківського та зовнішнього середовища	Розробка заходів щодо підвищення ефективності кредитної діяльності окремих банків з урахуванням впливу основних чинників. Розробка заходів щодо державного регулювання кредитної діяльності банків з урахуванням впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища з метою підвищення її ефективності і задоволення потреб економіки в кредитах

1	2
5. Факторний аналіз ефекту, ефективності та інтенсифікації кредитної діяльності	Розробка заходів щодо підвищення ефективності та інтенсифікації банківської діяльності щодо кредитних операцій. Оцінювання рейтингу діяльності банківських установ

Цей приклад характеризує складову загальної інформаційно-аналітичної системи управління банківською діяльністю, сформовану на основі методології статистичного аналізу.

Невід’ємною складовою СЗУ є оцінювання в реальному часі результатів виконання прийнятих управлінських рішень [1].

Досвід роботи в галузі створення і послідовного вдосконалення та використання методології СЗУ показав ефективність її застосування як в навчальному процесі, так і в практичній діяльності на різних рівнях управління економікою.

Висновки

Сучасному суспільству бракує фахівців, здатних виконувати функції радників, аналітиків, експертів та консультантів вищої економічної кваліфікації, озброєних знанням концептуальних засад побудови та використання статистичних технологій збору, обробки, аналізу, прогнозування даних і вироблення на цій основі рекомендацій для прийняття управлінських рішень.

Досвід ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” та деяких інших ВУЗів свідчить, що відповідні знання можна отримати та плідно використовувати на основі дисциплін “Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика” та “Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту”

Використання набутого досвіду забезпечить інноваційний розвиток творчого процесу обґрунтування управлінських рішень.

У зв’язку з цим доцільно поширити набутий досвід на інші, у першу чергу, економічні спеціальності, включивши в навчальні плани в якості нормативної

дисципліни “Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика”.

Використані джерела:

1. І.Г.Манцуров. Інституційне планування в системі державного регулювання економіки: монографія. – К., НДЕІ, 2011. – 655 с.
2. Статистика / А.М.Єріна, З.О.Пальян. – К., КНЕУ, 2010. – 351 с.
3. Статистика ринків: підруч. для вищ. навч. закл. / Манцуров І.Г., Бараник З.П., Головач А.В. та ін.; [за ред. д-ра екон. наук, проф. І.Г.Манцурова]. – К., КНЕУ, 2009. – 544 с.
4. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика. Навч. посібник / А.В.Головач, В.Б.Захожай, І.Г.Манцуров, Н.А.Головач. – К., КНЕУ, 2006. – 328 с.